

INFORMACJE DLA BADACZA (dot. Załącznika nr 3 i nr 4)

1. Proszę sporządzać indywidualnie oświadczenia, z uwzględnieniem płci osoby badanej.
2. Uzyskanie zgody nie powinno nigdy sprowadzać się jedynie do prośby o złożenie podpisu. Wiele istotnych elementów może pojawić się w późniejszych etapach badania i wówczas każdorazowo potrzebne jest omówienie ich i upewnienie się, że są akceptowane przez badaną osobę. Istotne jest przy tym, aby miała ona rzeczywistą swobodę decydowania. Zatroszczenie się o to jest obowiązkiem badacza, który powinien upewnić się, że zgoda nie jest wyrażana w warunkach presji, przymusu lub w nadziei na uzyskanie ubocznych korzyści.
3. Należy odróżniać oświadczenie woli od oświadczenia wiedzy. Oświadczenie woli to prawnie takie zachowanie, z którego wynika wola wywołania określonych skutków prawnych. Oświadczenie wiedzy to wypowiedź o faktach, wskazująca na posiadanie przez daną osobę określonej wiedzy o rzeczywistości. W tym sensie zgoda osoby badanej jest raczej oświadczeniem wiedzy niż oświadczeniem woli i gdy wiedza o okolicznościach zobowiązania się zmieni, osoba badana może się ze swego zobowiązania co do udziału w badaniach wycofać.

Sformułowanie, iż zgoda ma być „świadoma” oznacza, że osoba uczestnicząca w badaniu powinna w pełni rozumieć wszystkie istotne okoliczności, na które się zgadza wraz z ich różnorodnymi konsekwencjami, a odpowiedzialność za właściwe ich wyjaśnienie spoczywa na badaczu. Udzielając zgody na badanie i jego okoliczności osoba uczestnicząca w badaniu powinna mieć pełne rozeznanie, m.in. co do następujących okoliczności:

- cel i charakter badania,
- zakres odpowiedzialności obu stron,
- ewentualny udział trzeciej strony,
- ochrona poufności i jej ograniczenia,
- spodziewane korzyści z badania,
- ewentualne ryzyko związane z badaniem dla samych uczestników badania,
- prawdopodobne konsekwencje niepoddania się badaniu,
- możliwość uzyskania odpowiedzi na pytania dotyczące badania,
- możliwość odmowy udziału w badaniu lub wycofania się z niego w dowolnym momencie bez uprzedzenia,
- okres, jakiego dotyczy obecnie udzielana zgoda,
- sposób unieważnienia udzielonej zgody w razie takiej potrzeby,
- możliwości kontaktu z badaczem (osobą prowadzącą badanie).